

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Тема: „Дело Иве Андрића у настави“

Кандидаткиња: **Јована Давидовић**

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију: Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду на седници одржаној 14. 12. 2018. године именовало је Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације Јоване Давидовић.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: др Бранка Јакшић Провчи, ванредни професор за ужу научну област Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности, 28.12.2018, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, председник комисије; др Сања Голијанин Елез, ванредни професор за ужу научну област Књижевне науке, 28.4.2015, Учитељски факултет, Сомбор, члан; др Оливера Радуловић, редовни професор за ужу научну област Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности, 31.7.2014, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, ментор.</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Јована, Никола, Давидовић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 21. 7. 1987, Сремска Митровица, Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив: Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет, Српска књижевност и језик, Мастер професор књижевности и језика – србиста</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: Школска 2011/12. година, Методика наставе</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет, „Жена као идеал естетског у Андрићевим приповеткама“, Српска књижевност са теоријом књижевности, Српска књижевност 20. века, Наука о књижевности – Методика наставе, 19. 09. 2011. године.</p> <p>6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Српска књижевност са теоријом књижевности, Српска књижевност 20. века, Наука о књижевности – Методика наставе</p>

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
„Дело Иве Андрића у настави“

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикана и сл.

Докторска дисертација „Дело Иве Андрића у настави“ има 207 страна текста. Структуру докторске дисертације чини седам поглавља, којима претходе Кључна документацијска информација на српском и енглеском језику, Резиме на српском и енглеском језику и Садржај. Рад садржи и четири табеле, један графикон, 135 референци и два прилога.

САДРЖАЈ

1. УВОД	(1–15)
1.1. Предмет и циљ истраживања	1
1.2. Метод и грађа	10
1.3. Преглед литературе	13
2. ИНТЕРТЕКСТУАЛНОСТ	(16–29)
2.1. Увод	16
2.2. Генеза појма интертекстуалности	17
2.3. Интертекстуално истраживање	23
2.4. Интертекстуалност у настави	25
3. ПРИПОВЕТКЕ ИВЕ АНДРИЋА	(30–134)
3.1. Увод	30
3.2. Приповетке Антона Павловича Чехова и Иве Андрића у настави	33
3.2.1. Увод	33
3.2.2. Додери поетичких координата	37
3.2.3. Заступљеност Чеховљевих и Андрићевих дела у наставним програмима	40
3.2.4. Истраживање наставне обраде и рецепције приповедака Чехова и Андрића	42
3.2.5. Закључак	51
3.2.6. Анализа мушких ликова у приповеткама Чехова и Андрића	52
3.2.7. Анализа женских ликова у приповеткама Чехова и Андрића	69
3.3. Присуство приповедака Борисава Станковића и Иве Андрића у настави	87
3.3.1. Увод	87
3.3.2. Неки рефлекси традиционалне културе у приповеткама <i>Напаст</i> и <i>Смрт у Синавној текији</i> Иве Андрића и у збирци приповедака <i>Божји људи</i> Борисава Станковића	88
3.3.3. Методичко образложење	99
3.4. Естетика приповедака Иве Андрића у настави	102
3.4.1. Андрић и естетика	102
3.4.2. Естетски доживљај жене у <i>Путу Алије Ђерзелеза</i>	106
3.4.3. Ћорканов естетски доживљај жене	109
3.4.4. Бајрон и Мало створење у Синтри	110
3.4.5. Алиса, Јелена и мотив светлости	113
3.4.6. Матија и <i>Жена на камену</i>	116
3.4.7. Естетски доживљај жене у <i>Сусрету</i>	118
3.4.8. Мотив лепоте у <i>Сарачима</i>	119
3.4.9. Мара Милосница – најлепше биће Иве Андрића	121
3.4.10. <i>Аникина времена</i> у светлу естетике	123
3.4.11. Мотиви светла и таме у <i>Олујацима</i>	126
3.4.12. Мотив лепоте у <i>Немирној години</i>	127
3.4.13. Методичко образложење	130
4. ТРАГОВИ ЕХ РОНТА И НЕМИРА У РОМАНИМА НА ДРИНИ ЋУПРИЈА, ТРАВНИЧКА ХРОНИКА, ГОСПОБИЦА, ПРОКЛЕТА АВЛИЈА	(135–176)
4.1. Увод	135
4.2. Методички приступ	138
4.3. <i>Ех Ронто, Немири и На Дрини ћуприја</i>	143

4.3.1. Аналитичко-интерпретативни део	144
4.3.2. Методички део	152
4.4. <i>Ex Ponto, Немири и Травничка хроника</i>	153
4.4.1. Аналитичко-интерпретативни део	154
4.4.2. Методички део	161
4.5. <i>Ex Ponto, Немири и Госпођица</i>	162
4.5.1. Аналитичко-интерпретативни део	164
4.5.2. Методички део	168
4.6. <i>Ex Ponto, Немири и Проклета авлија</i>	170
4.6.1. Аналитичко-интерпретативни део	172
4.6.2. Методички део	176
5. МУЛТИМЕДИЈА У НАСТАВИ	(177–183)
5.1. Увод	177
5.2. Примери мултимедијалних обрада Андрићевих дела	179
6. ЗАКЉУЧАК	(184–186)
7. ПРИЛОЗИ	(187–196)
7.1. Прилог 1. Траговима <i>Ex Ponto</i> и <i>Немира</i> у роману <i>Омерпаша Латас</i>	187
7.2. Прилог 2. Регистар појмова	195
ЛИТЕРАТУРА	(197–205)
IVO ANDRIC'S LITERARY WORK IN CLASSES	(206–207)

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У првом поглављу, под насловом УВОД (1–15), поставља се оквир, дефинише се предмет, одређује циљ, метод и грађа истраживања. У њему се даје и преглед научне литературе у вези са методичком анализом књижевног дела нашег нобеловца Иве Андрића. Како је један од циљева докторске дисертације управо борба против кризе читања, осим одређења наведеног проблема истраживања и прегледа литературе, у уводу се наводе и неке од иницијатива у нашој земљи и земљама у региону, али и пројекат који се спроводи у Савезној Републици Немачкој. Суштина овог пројекта је промоција, развој и унапређење читалачких навика ученика. Састоји се, пре свега, из индивидуалног рада ученика са менторима који их прате и помажу у савладавњу препрека. Пројекат је настао као одговор на то да велики број ученика у Немачкој, али и одраслих, има проблема са читањем и писањем. Осим читања, рад са ученицима доноси значајне резултате и у области писања, али служи и као подршка у њиховом развоју, показујући да проблеми са читањем могу да имају вишеструке последице. Пројекат је стално присутан и подржан од немачких медија, наглашава кандидаткиња, а број градова у којима се спроводи и учесника у непрестаном је порасту. Посебно се истиче потреба да се сличне иницијативе у нашој земљи подигну на институционални ниво.

Поглавље је **добро осмишљено** и представља **чврсту научну поставку рада**. Кандидаткиња се критички осврће на наставне програме и уочава проблеме у пракси.

Други део, под насловом **ИНТЕРТЕКСТУАЛНОСТ** (16–29), бави се истоименим феноменом у књижевно-научном и методичком погледу. Најпре се говори о генези овог појма, али и о томе шта подразумева интертекстуално истраживање. На крају поглавља представља се метода интертекстуалности у настави и истиче њена веза са истраживачком наставном методом, на којој се у највећој мери и темељи методички део дисертације. Метода интертекстуалности је представљена са књижевнотеоријског, књижевноисторијског, али и методичког угла. Увођењем савремених метода науке о књижевности у наставу, кандидаткиња настоји да их примени у пракси и тако осавремени наставу књижевности.

Поглавље је **добро постављено** као основа методичког истраживања и засновано је на одговарајућој литератури.

Најобимније поглавље у раду, које заузима нешто више од сто страница (30–134), бави се **ПРИПОВЕТКАМА ИВЕ АНДРИЋА У НАСТАВИ**. Најпре се оне пореде са приповеткама Антона Павловича Чехова и Борисава Станковића и тумаче у њиховом контексту, затим се

посматрају из угла естетике као науке. Користе се потенцијали компаративне књижевне методе. Током истраживања Андрићевих приповедака, кандидаткиња је закључила да се интертекстуална истраживања његовог дела најчешће спроводе у односу на западну књижевност, а да постоје значајне сродности нашег нобеловца са руском књижевношћу. Осим тога, у току наставничког рада, показало се да приповетке Антона Павловича Чехова буде посебну пажњу код ученика, као и да "њихов" свет детињства на изванредан начин кореспондира са Андрићевим. Што се тиче интертекстуалних веза са делом Борислава Станковића, наметнуо се модеран сензибилитет, богат приповедачки опус, те однос према женским ликовима и недовољно истражене везе ова два писца.

Поглавље започиње **Истраживањем рецепције Андрићевих и Чеховљевих приповедака у настави**. Спроведено у Основној школи "Бранко Радичевић" и Гимназији "Сава Шумановић" у Шиду, најпре међу наставницима и професорима, а затим и међу ученицима. Закључци су изведени на основу добијених резултата који осликавају стање у школској пракси и знатно су помогли при изради оригиналног методичког модела опредељеног за проблемско-стваралачки и корелацијско-интеграцијски методички систем, истраживачку наставну методу, методу учења по станицама и групни рад.

Поређење са Чеховљевим приповеткама врши се на основу мушких и женских ликова. У потпоглављу које се бави женским ликовима уводи се метода учења по станицама, која је до сада била заступљена углавном у настави математике и настави страних језика. Кандидаткиња истиче предности и потенцијале ове методе и конструише модел погодан за примењивање на другим наставним јединицама. Анализом је активиран и библијски подтекст, са циљем унапређивања наставне обраде Библије.

Збирка приповедака Борисава Станковића *Божји људи* и приповедака Иве Андрића *Смрт у Синановој текији* и *Напаст* врши се на основу неких рефлекса традиционалне културе: митско време и простор, боја, камен, бело–црно, жене на капији.

Циљ овог дела дисертације јесте проширивање круга писаца са којим Андрићево стваралаштво може бити доведено у везу. Осим тога, Андрић је један од најзаступљенијих писаца у нашим програмима за Српски језик и књижевност у основној и средњој школи, стога ауторка повезује његово стваралаштво са делима писаца који су запостављени у настави, при чему настоји да ублажи недостатке постојећих програма.

Посматрањем Андрићевих приповедака у светлу естетике, уложен је труд да ова, помало запостављена, наука добије своје заслужено место у настави књижевности. Методичка обрада афирмише корелацијско-интеграцијски методички систем и повезује наставу Српског језика са наставом Филозофије и Ликовне културе.

Поглавље је **значајан** допринос теми, јер нуди обиље наставног материјала. Написано је **егзактно, прегледно и систематично**, са бројним предлозима који би се могли искористити у наставној пракси.

У наредном поглављу, насловљеном **Трагови *Ex Ponta* и *Немира* у романима *На Дрини ћуприја*, *Травничка хроника*, *Госпођица*, *Проклета авлија*** (135–176), прате се трагови Андрићевих раних поетских дела *Ex Ponta* и *Немира* у романима: *На Дрини ћуприја*, *Проклета авлија*, *Травничка хроника* и *Госпођица*. У **ПРИЛОГУ 1.** (187) корпус се проширује укључивањем Андрићевог постхумно објављеног романа *Омернаша Латас*. На овај начин потврђује се теза да су лирски елементи Андрићевог опуса видљиви и у његовој приповедачкој фази.

У поглављу **МУЛТИМЕДИЈА У НАСТАВИ** (177–183), након увода, у коме се уопштено говори о употреби мултимедијалних средстава у настави, представљају се могућности мултимедијалне наставне обраде свих тема обухваћених истраживањем. Истичу се предности мултимедије, једног од значајних *алата* у модерној настави, али и, како кандидаткиња с разлогом сматра, важног *оружја* у борби против кризе читања. Јована Давидовић на основу личног искуства из наставне

праксе говори о неопходности коришћења мултимедије у настави, поткрепљујући то релевантим чињеницама и цитатима. Предложене идеје су **оригиналне** и **иновативне**, а израђене су на основу истраживања потреба ученика у оквиру наставног рада са њима.

ПРИЛОГ 1. (187) изузетно је значајан, јер допуњује и употпуњује поглавље о Андрићевим поетским записима и романима. **ПРИЛОГ 2.** (195) пак **прегледан** је и **прецизан** и представља регистар свих коришћених књижевних и методичких термина.

ЗАКЉУЧАК (184–186) докторске дисертације произилази из истражене проблематике, и представља **квалитетну синтезу реченог те поентира истраживање, сумира резултате** и, што је нарочито битно и корисно у настави књижевности, **даје препоруке** и наглашава значај савремене наставе.

Поглавље **ЛИТЕРАТУРА** (197–205) садржи 135 библиографских јединица примарне и секундарне литературе, при чему је потоња подељена на: методичку, књижевноисторијску и књижевнотеоријску литературу и речнике.

Литература обухвата све одреднице цитиране у раду и показује опсежност и темељност познавања резултата претходних истраживања и добру обавештеност кандидаткиње о проблему који обрађује. Ова докторска дисертација је, како ово поглавље показује, плод марљивог рада кандидаткиње, дугог истраживања и промишљања, читања и разумевања релевантне и актуелне литературе.

ЛИТЕРАТУРА

Примарна литература

Библија или Свето писмо Старога и Новог завјета (1993). Београд: Британско и инострано библијско друштво.

Andrić, I. (1976). *Eseji i kritike*. Sarajevo: Svjetlost.

Андрић, И. (2005а). *Госпођица*. Београд: Логос Арт.

Андрић, И. (2005б). *Ex Ponto., Немири Лурика*. Београд: Логос Арт.

Андрић, И (2005в). *На Дрини ћуприја*. Београд: Логос Арт.

Андрић, И. (2005г). *Проклета авлија*. Београд: Логос Арт.

Андрић, И. (2008). *Сабране приповетке*. Београд: Завод за издавање уџбеника.

Новачић, А. (2004). *Досије Чехов*. Београд: Zepster book world.

Станковић, Б. (1991). *Божји људи и друге приче*, Београд: „Београд”.

Čehov, A. P. (1990а). *Sabrana dela. Knj. 1. Pripovetke*. Beograd – Čakovec: Jugoslavijapublik – Zrinski.

Čehov, A. P. (1990б). *Sabrana dela. Knj. 2. Pripovetke*. Beograd – Čakovec: Jugoslavijapublik – Zrinski.

Čehov, A. P. (1990в). *Sabrana dela. Knj. 3. Pripovetke*. Beograd – Čakovec: Jugoslavijapublik – Zrinski.

Čehov, A. P. (1990г). *Sabrana dela. Knj. 4. Pripovetke*. Beograd – Čakovec: Jugoslavijapublik – Zrinski.

Čehov, A. P. (1990д). *Sabrana dela. Knj. 9. Pripovetke*. Beograd – Čakovec: Jugoslavijapublik – Zrinski.

Čehov, A. P. (1990ђ). *Sabrana dela. Knj. 11. Pisma 1*. Beograd – Čakovec: Jugoslavijapublik – Zrinski.

Секундарна литература

Методичка литература

Бајић, Љ. (1998). *Одабране наставне интерпретације*. Београд: Друштво за српски језик и

КЊИЖЕВНОСТ.

- Bramfit C. – Carter R. (1986). *Literature and language teaching*. Oxford – New York: Oxford University Press.
- Bratinić, M. (1990). *Mikropedagogija*. Zagreb: Školska knjiga.
- Гајић, О. (2009). Креативно решавање проблема у настави књижевности. У: Радуловић, О. (уред.) (2009). *Тумачења књижевног дела и методика наставе – други део*. Нови Сад: Орфеј. 295–322.
- Diklić, Z. (2009). *Književnoznanstveni i metodički putokazi nastavi književnosti*. Zagreb: Školska knjiga.
- Жутић, Д. (2009). О кризи читања у основној школи, о њеним узроцима и неким могућностима превазилажења. *Детињство*, 35/3, 76–80.
- Жутић, Д. (2010). *Методички приступ новели у наставним програмима за основну школу: докторска дисертација*. Нови Сад: Д. Жутић.
- Жутић, Д. (2011). Антон Павлович Чехов у наставном проучавању. *Славистика*, 15, 267–276.
- Илић, П. (1999). *У свету Андрићеве уметности*. Нови Сад: ЗМАЈ.
- Илић, П. (2006). *Српски језик и књижевност у наставној пракси*. Нови Сад: ЗМАЈ.
- Илић, П. (2009). Радовић је антиципирао кризу читања верујући у вечност књиге. *Детињство*, 35/3, 11–16.
- Илић, П. (2011). Читалац и књиге: важније је како него колико. *Методички видици*, 2, 6–11.
- Илић, П. – Гајић, О. & Маљковић М. (2007). *Криза читања: комплексан педагошки, културолошки и општедруштвени проблем*. Нови Сад: Градска библиотека.
- Илић, П. – Гајић, О. – Маљковић, М. & Кошничар С. (2011). *Читањем ка стварању – стварањем ка читању*. Нови Сад: Градска библиотека – Прометеј.
- Карановић, З. – Јокић, Ј. (2014). Криза читања и (могући) начини њеног превладавања у настави. У: Половина, Н. (уред.) (2014). *Мотивација ученика за читање књижевних дела*. Нови Сад: Филозофски факултет. 5–8.
- Либерт, А. (1935). *Филозофија наставе*. Београд: Геца Кон.
- Мајл, А. (1968). *Креативност и настави*. Сарајево: Svjetlost.
- Маринковић, С. (2007). *Методика креативне наставе српског језика и књижевности*. Београд: Креативни центар.
- Марјановић, В. (2009). Дечји читалац између књиге и медија. *Детињство*, 35/3, 20–23.
- Милатовић, В. (1996). *Књижевно дело Иве Андрића у настави*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Милатовић, В. (2010). Тумачење романа *Проклета авлија*: истраживачки и проблемски приступ роману у средњој школи. У: Милић, Б. – Брборић, В. (уред.) (2010). *Прилози језичком и књижевном образовању. Предавања са семинара за наставнике и професоре српског језика и књижевности: 100 година друштва I*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије. 112–124.

- Машановић, Д. Л. (2001). Тумачење визије: могућности кључних синтеза и трансфера у настави као приступ Андрићевом делу. У: Бубања, В. (уред.) (2001). *Одгонетање тајне стварања: студије и огледи*. Нови Сад: Змај. 211–218.
- Милетић, М. (2005). *Основе комуникологије*. Универзитет у Крагујевцу: Педагошки факултет у Јагодини.
- Nađ, A. O. (2013). Kriza čitanja u suvremenoj razrednoj nastavi. *Metodički obzori*, 17, 49–58.
- Ненадић, М. (1997). *Нови дух образовања*. Београд: Просвета.
- Николић, М. (2009). *Методика наставе српског језика и књижевности*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Нил, А. (1990). *Слободна деца Самерхила*. Београд: БИГЗ.
- Пантић, Н. (2010). *Наставници су битни*. Београд: Завод за уџбенике.
- Петровачки, Љ. (2000). Увођење ученика у Андрићеву поетику. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, 28, 15–28.
- Петровачки, Љ. (2008). *Методика истраживања у настави српског језика и књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет.
- Петровачки Љ. – Штасни Г. (2010). *Методички системи у настави српског језика и књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет.
- Петровић, Т. (2009). Дете као читалац. *Детињство*, 35/3, 24–29.
- Продром, Л. – Кландфилд, Л. (2011). *Технике подучавања*. Београд: Klett.
- Раичевић, Г. (2014). Зашто читати?. У: Половина, Н. (уред.) (2014). *Мотивација ученика за читање књижевних дела*. Нови Сад: Филозофски факултет. 32–36.
- Радуловић, О. (2003). *Лист небеске књиге*. Нови Сад: ЗМАЈ.
- Радуловић, О. (2007). *Речи са чистих усана*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност.
- Радуловић, О. (2011). *Нове научне методологије у настави књижевности*. Нови Сад: Орфеј.
- Радуловић, О. (2013). *Нова читања Андрићевог дела*. Петроварадин: Алфаграф.
- Стакић, М. (2002). Стручне методе у настави књижевности. Чачак: Легенда.
- Сучевић, В. (2010). Обрада наставних садржаја применом модела мултимедијалних презентација. *Речи*, 3, 117–128.
- Showalter, E. (2010). *Teaching literature*. Malden (MA): Blackwell.
- Турањанин, Б. (2010). Криза читања и како је превазићи: интертекстуалност као нова наставна технологија. У: Гајић, О. (уред.) (2010). *Европске димензије промена образовног система у Србији: зборник радова. Књ. 6. Образовање у координатном систему европских интеграција*. Нови Сад: Филозофски факултет. 309–319.
- Шијачки, О. (2009). Књига је најбољи друг, али се не дружимо. *Детињство*, 35/3, 91–92.
- Књижевнотеоријска и књижевноисторијска литература**
- Бабовић, М. (1990). Антон Павлович Чехов. У: Čehov, A. P., *Sabrana dela. Knj. 1. Pripovetke*. Beograd – Čakovec: Jugoslavijapublik – Zrinski. 7–108.

- Бајић, Љ. (2008). Фолклорни мотиви у збирци *Божји људи* Борисава Станковића. *Зборник Матице српске за славистику*, 73, 25–34.
- Бандић, М. (1991). Октобар–март. *Књижевност*, 46, 621–623.
- Bart, R. (1986). Od djela do teksta. У: Beker, M (уред.) (1986). *Suvremene književne teorije*. Zagreb: SNL. 181–186.
- Брајовић, Т. (2015). Између понора и узлета: два лица еротизма у Андрићевој причи *Бајрон у Синтри*. *Свеске задужбине Иве Андрића*, 32, 158–190.
- Брајовић, Т. (2016). Гиноморфно друго и патријархално-паланачки модел света у Андрићевој *Госпођици* и *Госпа Ноли* Исидоре Секулић. У: Матицки, М. (уред.) (2016). *Слика другог у балканским и средњоевропским књижевностима: зборник радова*. Београд: Институт за књижевност и уметност. 285–294.
- Братић, Д. (1993). *Глуво доба*. Београд: Плато.
- Владушић, С. (2007). Од модерне вештице до анахроне старице: успон и пад Рајке Радаковић. У: *Портрет херменеутичара у транзицији: студије о књижевности*. Нови Сад: Дневник. 99–127.
- Влатковић, Д. (1996). *Јелена у животу и делу Иве Андрића*. Београд: Књижевне новине.
- Вучковић, Р. (2002). *Андрић: историја и личност*. Београд: Гутембергова галаксија.
- Вучковић, Р. (2011). *Велика синтеза*. Београд – Ниш: Алтера – Филозофски факултет.
- Вучковић, Р. (2014). *Ликови жена у Андрићевом делу*. Београд: Свет књиге.
- Вучковић, Р. (2006). *Андрић: паралеле и рецепција*. Београд: Свет књиге.
- Гордић, С. (2014). *Сродства и раздаљине: огледи и дневнички записи*. Нови Сад: Академска књига.
- Голубовић, М. (2011). Чехов и религија. У: Дробњакковић, Н. (уред.) (2011). *Чехов, Архијереј, изабране хришћанске приче*. Београд: Бернар. 5–10.
- Дамњановић, М. (1994). Лепота – знак – историчност (Андрић и естетика). У: Шутић, М. (уред.) (1994). *Андрић у светлу естетике*. Београд: Задужбина Иве Андрића – Институт за књижевност и уметност): 9–28.
- Делић, Ј. (1995). *Књижевни погледи Данила Киша*. Београд: Просвета.
- Деретић, Ј. (1978). Роман Иве Андрића. *Књижевна историја*, 40, 645–674.
- Деретић, Ј. (1979). Иво Андрић. У: Милошевић, Б. (уред.) (1979). *Књижевност, историја, савремености*. Београд: Рад. 22–27.
- Деретић, Ј. (2007). *Историја српске књижевности*. Зрењанин: Сезам бук.
- Детелић, М. (2000). Жена на капији. *Свеске задужбине Иве Андрића*, 17, 245–260.
- Ђорђевић, М. (2006). Детињство, историја и уметничко дело. У: Вучетић, О. (уред.) (2006). *Дјело Ива Андрића у новом миленијуму: зборник радова*. Нови Сад – Херцег Нови: Просвјета – ИТП Змај. 76–89.
- Ђорђевић, С. (2006). Хроника Андрићевих романа. У: Вучетић, О. (уред.) (2006). *Дјело Ива Андрића у новом миленијуму: зборник радова*. Нови Сад – Херцег Нови: Просвјета – ИТП Змај. 57–

- Ђукић-Перишић, Ж. (2008). Мајстор српске приповетке. У: *Андрић, И. Сабране приповетке*. Београд: Завод за уџбенике. 647–655.
- Ђукић-Перишић, Ж. (2015). Отето од живота: Андрићеве романи – седамдесет година. *Свеске задужбине Иве Андрића*, 32, 383–389.
- Ђурчинов, М. (1981). Маскирани човек у сумраку: о неким компонентама Андрићеве поетике. У: Недељковић, Д. (уред.) (1981). *Дело Иве Андрића у контексту европске књижевности и културе: зборник радова*. Београд: Задужбина Иве Андрића. 103–110.
- Ђурчинов, М. (1991). Андрић и Чехов. *Књижевност*, 46, 607–612.
- Еко, У. (2001). *Границе тумачења*. Београд: Paideia.
- Ерор, Г. (1999). Појам интертекста у књижевним студијама. *Књижевна историја*, 31, 193–230.
- Ерор, Г. (2002). *Генетички видови (интер)литерарности: основни појмови*. Београд: Народна књига.
- Живковић, Д. (1962). Епски и лирски стил Иве Андрића. У: Ђурић, В. (уред.) (1962). *Иво Андрић I*. Београд: Институт за теорију књижевности и уметности. 81–101.
- Живковић, Д. (2010). Појам интертекстуалности. *Наслеђе: часопис за књижевност, језик, уметност и културу*, 7/16, 267–287.
- Јакобсон, П. (1991). Сан о идеалној комуникацији. *Књижевност*, 46, 632–636.
- Јакобсон, П. (2008). Сублимација ероса Андрићеве *Госпођице*. Приступљено 24. 4. 2017. URL: <http://www.rastko.rs/rastko-dk/delo/11915>.
- Јелушић, С. (2006). *Мара Миросница: визуелна структура и религијско значење*. У: Вучетић, О. (уред.) (2006). *Дјело Ива Андрића у новом миленијуму: зборник радова*. Нови Сад – Херцег Нови: Просвјета – ИТП Змај. 68–75.
- Јеремић, Јб. (1990). На Дрини ћуприја – Андрићева вечна задужбина. *Књижевне новине*, 1. III 1990, 11.
- Јовић, Б. (2001). О лику жене и женским ликовима у приповеци старе Србије. У: Цветановић, В. (уред.) (2001). *Књижевност старе и јужне Србије до Другог светског рата*. Београд: Чигоја штампа. 57–63.
- Јуван, М. (2013). *Интертекстуалност*. Нови Сад: Академска књига.
- Калезић, С. (2006). Однос истока и запада у дјелу Ива Андрића. У: Вучетић, О. (уред.) (2006). *Дјело Ива Андрића у новом миленијуму: зборник радова*. Нови Сад – Херцег Нови: Просвјета – ИТП Змај. 116–141.
- Кољевеић, С. (1983). *Приповетке Иве Андрића*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Константиновић, З. (2002). *Интертекстуална компаратистика*. Београд: Народна књига.
- Копривица, Д. (1989). Чехов, Леонов, Андрић. *Овдје*, 236, 13.
- Кошутеић, Р. (1893). *Критика и књижевност*. Београд: Р. Кошутеић.
- Kršić, L. (2017). Umberto Eco: slobode i granice tumačenja umjetničkog djela. *Zbornik radova akademije umjetnosti Sarajevo*, 5, 65–76.

- Лахман, Р. (2015). Интертекстуалност: покушаји дефинисања појма. *Поља*, 458, 103–111.
- Лукић, С. (1991). Коло око гроба. *Књижевност*, 46, 614–616.
- Маловић, Н. (2006). Андрић и ђаво. У: Вучетић, О. (уред.) (2006). *Дјело Ива Андрића у новом миленијуму: зборник радова*. Нови Сад – Херцег Нови: Просвјета – ИТП Змај. 151–158.
- Марковић, С. Ж. (2010). Историјски дух у књижевном делу Иве Андрића. У: Милић, Б. – Брборић, В. (уред.) (2010). *Прилози језичком и књижевном образовању. Предавања са семинара за наставнике и професоре српског језика и књижевности: 100 година друштва II*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије. 109–116.
- Мелетински, Ј. (1997). *Историјска поетика новеле*. Нови Сад: Матица српска.
- Milutinovic, Z. (2009). The Wisdom Effect: Ivo Andrić the Storyteller. У: Radmila Jovanović Gorup (уред.) (2009). *Ivo Andric, The Slave Girl: And Other Stories about Women*, Budapest – New York: Ceu Press. XVII–XXXIX.
- Набоков, В. (2006). *Есеји*. Београд: ННК Интернационал.
- Ораић-Толић, Д. (1990). *Теорија цитатности*. Загреб: Графички завод Хрватске.
- Пешикан Љуштановић, Јб. (2005). Борисав Станковић – између традиције и модерности. *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, 53, 1–3, 431–464.
- Радонић, М. (2006). О Андрићевој приповједи *Анкина времена*. У: Вучетић, О. (уред.) (2006). *Дјело Ива Андрића у новом миленијуму: зборник радова*. Нови Сад – Херцег Нови: Просвјета – ИТП Змај. 158–165.
- Раичевић, Г. (2009). Деструктивност ероса – жена и полност у Андрићевом делу. У: Карановић, З. – Живанчевић-Секеруш, И. (уред.) (2009). *Синхронско и дијахронско изучавање врста у српској књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет. 289–304.
- Секулић, И. (1964). Исток у приповеткама Иве Андрића. У: *Из домаћих књижевности I*. Нови Сад: Матица српска. 125–137.
- Секулић, О. (1991). Анкина времена идеја и уметничка транспозиција. *Књижевност*, 46, 628–632.
- Сибиновић, М. (2004). Антон Чехов после једног века. *Књижевни магазин*, 35, 19–23.
- Сибиновић, М. (2004). Антон Чехов после једног века (2). *Књижевни магазин*, 36, 26–27.
- Стојадиновић, Д. (1970). *Романи Ива Андрића*. Приштина: Јединство.
- Стојановић, Д. (2003). *Лена бића Иве Андрића*. Нови Сад: Платонеум.
- Стојановић, М. (2004). Интертекстуалност и цитатност као књижевни поступци. У: Шутић, М. (уред.) (2004). *Књижевне теорије XX*. Београд: Институт за књижевност и уметност. 213–229.
- Тартаља, И. (2010). Андрићева беседа о причи и причању. У: Милић, Б. – Брборић, В. (уред.) (2010). *Прилози језичком и књижевном образовању. Предавања са семинара за наставнике и професоре српског језика и књижевности: 100 година друштва II*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије. 257–262.
- Филиповић, В. (1976). *Дело Ива Андрића*. Приштина: Јединство.

Црњански, М. (1999). Иво Андрић: *Ex Ponto*. У: Вучковић, Р. (уред.) (1999). *Зборник о Андрићу*. Београд: Српска књижевна задруга. 3–12.

Чајкановић, В. (1973). *Мит и религија у Срба*. Београд: Српска књижевна задруга.

Чајкановић, В. (1994). *Стара српска религија и митологија*. Београд: Српска књижевна задруга.

Чолак, Б. (2011). Типско у приказу јунакиња збирке *Божји људи* Борисава Станковића. У: Бошковић, Д. (уред.) (2011). *Зборник Српски језик, књижевност, уметност. Жене: род, идентитет, књижевност*. Крагујевац: Интерагент. 301–311.

Цацић, П. (1957). *Иво Андрић – есеј*. Београд: Нолит.

Цацић, П. (1995). *Митско у Андрићевом делу: храстова греда у каменој капији*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Шукало, М. (1991). Ђавољи дукат. *Књижевност*, 46, 623–628.

Шутић, М. (1994). Покушај сагледавања основних елемената Андрићеве естетике. У: Шутић, М. (уред.) (1994). *Андрић у светлу естетике*. Београд: Задужбина Иве Андрића – Институт за књижевност и уметност. 29–72.

Шутић, М. (2002). Андрићеве књижевни облици естетског доживљаја. У: *Лед и пламен*. Београд: Институт за књижевност и језик – Чигоја штампа. 223–284.

Шутић, М. (2008). *Златно јагње – у видокругу Андрићеве естетике*. Београд: Чигоја штампа.

Речници

Поповић, Т. (2007). *Речник књижевних термина*. Београд: Логос Арт.

Словенска митологија – енциклопедијски речник (2001). Ур. Љ. Раденковић и С. Толстој. Београд: Zepher book world.

Педагошки лексикон (1996). Ур. П. Пијановић. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са СЦИ листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

Давидовић, Ј. (2015). Борисав Станковић и Иво Андрић у светлу новог наставног проучавања. *Методички видици*, 6: 77–94.

Давидовић, Ј. (2016). Трагичност женских ликова у приповеткама Чехова и Андрића. *Методички видици*, 7: 217–233.

Давидовић, Ј. (2017). Андрић и Чехов у настави. *Методички видици*, 8: 149–171.

Давидовић, Ј. (2012). Естетика Иве Андрића у настави. У: Гајић, О (уред.) (2012). *Квалитет образовног система Србије у европској перспективи (вол. 2)*. Нови Сад: Филозофски факултет. 297–316.

Давидовић, Ј. (2013). Истраживачка наставна метода у светлу комуникологије. *Школски час српског*

језика и књижевности, 3–4: 3–15.

- Давидовић, Ј. (2013). Трагови *Ex Ponta* и *Немира* у роману *На Дрини ћуприја* (путевима зла, бола, самоће). У: Тошовић, Б. (уред.) (2013). *Андрићева ћуприја*. Грац – Београд – Бања Лука: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität – Београдска књига – Свет књиге – Народна и универзитетска библиотека Републике Српске. 213–223.
- Давидовић, Ј. (2014). Интертекстулне везе у делима Антона Павловича Чехова и Иве Андрића. У: Urkom, А. (уред.) (2014). *Fiatal Szlavisták Budapesti Nemzetközi – 2nd Conference for Young Slavists in Budapest*. Будимпешта: Eötvös Loránd University, Faculty of Humanities, Institute of Slavonic and Baltic Philology. 37–39.
- Давидовић, Ј. (2014). Интертекстуланост – нова наставна метода. У: Бировљевић, З. (уред.) (2014). *Нова научна едукативна мисао*. Београд: Номотехнички центар. 13–19.
- Давидовић, Ј. (2014). *Травничка хроника* – између добра и зла. У: Тошовић, Б. (уред.) (2014). *Андрићева хроника*. Грац – Београд – Бања Лука: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität – Београдска књига – Свет књиге – Народна и универзитетска библиотека Републике Српске. 153–163.
- Давидовић, Ј. (2015). Парадокс сусрета са женом у Андрићевим приповеткама. У: Тошовић, Б. (уред.) (2015). *Paradoxa in den slawischen Sprachen und Kulturen – Band 3*. Грац: Karl-Franzens-Universität. 21–32.
- Давидовић, Ј. (2015). Трагови *Ex Ponta* и *Немира* у роману *Проклета авлија*. У: Тошовић, Б. (уред.) (2015). *Андрићева авлија*. Грац – Београд – Бања Лука: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität – Београдска књига – Свет књиге – Народна и универзитетска библиотека Републике Српске. 209–216.
- Давидовић, Ј. (2016). Трагови *Ex Ponta* и *Немира* у *Знаковима крај пута*, У: Тошовић, Б. (уред.) (2016). *Андрићеве знакови*. Грац – Београд – Бања Лука: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität – Београдска књига – Свет књиге – Народна и универзитетска библиотека Републике Српске. 161–170.
- Давидовић, Ј. (2018). Трагови *Ex Ponta* и *Немира* у роману *Омерпаши Латас*, У: Тошовић, Б. (уред.) (2018). *Андрићев Латас*. Грац – Београд – Бања Лука: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität – Београдска књига – Свет књиге – Народна и универзитетска библиотека Републике Српске. 239–252.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Постојећи наставни програм српског језика и књижевности у раду је подробно испитан, посебно када су у питању књижевна остварења Иве Андрића. Дати су, такође, и предлози за промену и проширење избора у школским програмима. У фокусу истраживања је изучавање веза међу самим делима Иве Андрића, али је и сагледана могућност контекстуализације, успостављања паралеле његових дела са делима других, њему сродних писаца, чиме се даје увид у целокупно Андрићево стваралаштво у светлу нових научних проучавања и перспектива.

Континуирана заступљеност стваралаштва Иве Андрића у наставним програмима отвара могућности да се његово дело повезује са делима других писаца, како српске тако и светске књижевности, који су недовољно заступљени у школским програмима, како би се оваквим приступом надоместиле мањкавости школских програма.

Синхронизацијом – применом интертекстуалности као компаративне научне и наставне методе, проблемско-стваралачког и корелацијско-интеграцијског методичког сиситема, истраживачке наставне методе, методе учења по станицама и мултимедијалног приступа настави – обликује се методички модел који уважава специфичност модерног времена и потреба ученика, са циљем модернизације наставе и образовања.

Из истраживања се види да Андрићево дело реинтерпретира библијску књижевност и традиционалну културу, али и комуницира са делима других писаца наше и светске књижевности. О томе сведочи бројна литература и управо од тога кандидаткиња у свом истраживању у виду премисе полази и до тога поново у закључку долази.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Начин приказа и тумачења резултата истраживања **Јоване Давидовић у дисертацији „Дело Иве Андрића у настави“ добар је, логичан, егзактан, прецизан, изведен у складу са коришћеном литературом и актуелностима у науци о књижевности и науци о настави**. Потврђени су очекивани резултати да иновације у наставном процесу воде ефикаснијем остваривању постављених наставних циљева. Кандидаткиња поседује истачан смисао за језик и методику наставе, има оригиналне идеје, добро познаје литературу, има изграђен и јасан стил и смисао за писмено изражавање.

Начин приказа и тумачења резултата истраживања комисија је позитивно оценила.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе

Дисертација садржи све битне елементе.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Докторска дисертација представља значајан корак напред у погледу књижевне и методичке анализе дела Иве Андрића јер се њоме у наставу уводе модерне методе науке о књижевности и методике наставе. Значајан је и помак у области мултимедијалне наставне обраде Андрићевог књижевног дела. Рад, обједињујући досадашње приступе, нуди нове методичке апликације и интерпретације у контексту. Осмишљени методички модели у складу су са потребама савременог образовања, а применљиви су и на друге књижевне текстове. Понуђен је широк увид у Андрићево стваралаштво, почев од поетских записа, преко приповедака, до романа, а додатни напор уложен је у представљање постојећих методичких приступа и анализа са циљем обухватнијег увида у постојећу методичку литературу. Ово је један у низу напора кандидаткиње да образује, створи и креира такве читаоце који ће бити спремни да одговоре на сложене захтеве књижевности и уметности. Све наведене чињенице представљају оригиналан допринос развоју методике наставе српског језика и књижевности, те је несумњив оригинални допринос науци дате дисертације.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

Дисертација нема недостатака.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

- **Да се докторска дисертација Јоване Давидовић „Дело Иве Андрића“ у настави прихвати, а кандидату одобри одбрана.**

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Бранка Јакшић Провчи

др Сања Голијанин Елез

др Оливера Радуловић

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.